

Облікове забезпечення таргетування інфляції

Тетяна Вікторівна Давидюк,
завідувач кафедри обліку і аудиту
Харківського інституту банківської справи
Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ),
доктор економічних наук, професор

Наталія Анатоліївна Остап'юк,
завідувач кафедри обліку і аудиту
Черкаського інституту банківської справи
Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ)
доктор економічних наук, доцент

Анотація. Розкрито вплив інфляції на господарські процеси, визначено роль і напрями розвитку бухгалтерського обліку в таргетуванні інфляції.

Ключові слова: інфляційні процеси, таргетування інфляції, облікове забезпечення управління рівнем інфляції.

Вступ. Інфляція є одним із найбільш поширених, давніх, проте достатньо різноманітним у проявах і через це досить складним економічним явищем. Визначаючи інфляцію звичним явищем, жоден дослідник не вказує на можливість її ігнорування. Існує значна кількість розробок, присвячених методам управління її рівнем, що може бути реалізовано на основі наявності достовірної інформації про форми прояву і розмір інфляції. Останнє питання нині є принциповим: слід встановити необхідність і механізм відображення впливу інфляції в бухгалтерському обліку. Вказана проблема особлива поєднанням соціальних і політичних факторів, які впливають на виробничий процес і визначають рівень інфляції в державі. Проблема таргетування інфляції в період ускладнення соціально-політичної ситуації країни набуває нових обрисів і потребує нових заходів щодо управління її рівнем. І в такому разі на часі комплексне системне вирішення цього питання. Управління інфляційними процесами нині безпосередньо пов'язане з питанням оцінки в бухгалтерському обліку і ринковою вартістю задля визначення вартості підприємства та інформаційним забезпеченням заходів із впливу на інфляційні фактори.

Постановка проблеми. Комплекс процедур, які ідентифікуються як таргетування, охоплює планування рівня інфляційних процесів, підбір і реалізацію методів впливу на рівень інфляції, її інтенсивність. При цьому одне з важливих питань – інформаційне забезпечення таких процесів і встановлення їх впливу на інші економічні процеси, у тому числі оцінка поточного значення інфляції. У такому разі виникають два важливі моменти. Потрібно розробити узгоджену систему використання облікових даних для розрахунку рівня інфляції. Наявна практика призводить до того, що індекс інфляції часто не відображає реальної економічної ситуації. У підсумку виникає різниця між реальною вартістю майна підприємства, що визначається ринком у конкретний період у конкретних еко-

номічних умовах, і вартістю за балансом, яка сформована за історичними первісними цінами.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Пропозиції щодо управління інфляційними процесами неодноразово знайшли своє відображення у працях Нобелівських лауреатів [7, с. 315–316]. Так, М. Фрідман, дослідивши особливості розвитку інфляції, прийшов до висновку, що крива Філіпса далеко не стабільна, особливо з урахуванням ситуації в економіці багатьох країн світу, коли зростання інфляції супроводжується не зниженням, а зростанням заборгованості [12]. Результати аналізу «кривої Філіпса» М. Фрідман виклав у праці «Роль монетарної політики» (1968 р.), після чого з'явилася назва «вертикальна крива Фрідмана – Філіпса». Темою Нобелівської лекції М. Фрідмана стала «Інфляція та безробіття» (1976 р.), у якій він зазначав, що замість номінальної заробітної плати коректніше використовувати показник інфляції, унаслідок чого одержується зв'язок не заробітної плати і безробіття, а інфляції й безробіття, на що І. Фішер звернув увагу ще 1926 року.

Крім того, 2011 року професор Нью-Йоркського університету Т. Сарджент і професор Принстонського університету К. Сімс отримали Нобелівську премію за емпіричні дослідження причини наслідкових зв'язків у макроекономіці. Учені розробили методику, що дозволяє оцінити як різноманітні економічні параметри, серед яких також інфляція, впливають одне на одного [17].

Мета дослідження. Вивчення ролі і напрямів розвитку використання бухгалтерського обліку в управлінні інфляційними процесами в Україні.

Виклад основного матеріалу. Низка нормативно-правових актів України містять норми щодо можливості перерахунку показників бухгалтерського обліку на індекс інфляції. Вказані дії, зазвичай, не є обов'язковими. Відповідно, накопичений інфляційний вплив є досить суттєвим.

Дані Державного комітету статистики України свідчать про наявність інфляції в нашій країні протягом 1991–2013 рр. (рис.).

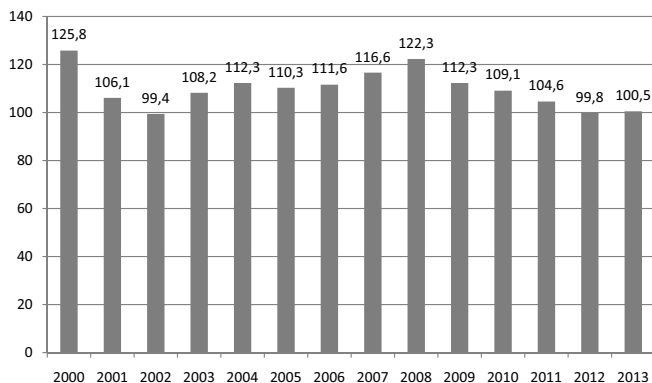

Рис. Динаміка індексів інфляції України за 1991–2013 рр.

Динаміка річних індексів інфляції за 1991–2013 рр. (див. рис.) дозволяє відмітити, що найвищі темпи інфляції спостерігаються в перші роки незалежності, а саме з 1991 до 1994 рр., що спричинено стрімким спадом виробництва і відсутністю власної грошової одиниці. Для України інфляція на такому рівні стала новим явищем, оскільки за часів СРСР та УРСР, відповідно, індекси інфляції не розраховувалися (індекс споживчих цін), оскільки вважалося, що в СРСР інфляції взагалі немає. З 1991 року в Україні грошові кошти знецінювалися швидкими темпами, їхня купівельна спроможність знижувалася щодня. Лише в 1992–1993 рр. ціни зросли у 2 569 разів, а грошові доходи населення – тільки в 559 разів [12]. Більше ніж 10 років знадобилося для стабілізації ситуації. Так, протягом 2002 року спостерігалася дефляція, однак економіка країни в наступні роки знову характеризувалася наявністю інфляції.

Найзначнішими чинниками інфляції на початку 90-х рр. ХХ століття були грошова і кредитна емісії, випереджувальне зростання цін на продукцію сировинних галузей, зростання трансакційних витрат.

А 1993 року економіка України пережила найвищу у світі гіперінфляцію – більш як 10 000 %. Починаючи з 2001-го, Україна знижувала темпи інфляції, 2002-го досягла навіть від'ємного показника, що становив 0,6%, тобто спостерігалася дефляція. Одночасно вже 2003 року приріст інфляції знову почав збільшуватися в середньому не менше ніж на 10% щороку, а починаючи з 2007-го цей показник почав збільшуватися і становив 16,6%, 2008 р. – 22,3%. Починаючи з 2009 року, показники індексу інфляції знову почали зменшуватися, що свідчить про відносно вищу стабільність грошової одиниці. Однак динаміка цін в Україні не є постійною, а змінюється залежно від різних умов економічного процесу в країні. Так, урожай 2011 року забезпечив дефляцію цін на продукти харчування в липні та серпні. Рівень інфляції знизився до 8,9%, що також нижче на 2% від максимального показника в червні [1].

Інфляційні процеси, що мають місце в економіці, є відображенням серйозних змін у структурі економіки

країни та особливої динаміки соціальних процесів, які суттєво впливають на стан окремих суб'єктів підприємництва і країни в цілому. У багатьох випадках такі процеси мають об'єктивні причини для виникнення, що стимулює їх стримання і регулювання державою з метою уникнення лавиноподібного зростання інфляції в економіці [9, с. 308–315]. Розвиток інфляційного процесу вимагає відповідних дій у процесі управління власністю, оскільки в період активізації росту цін прийняття рішень ускладнюється як на макро-, так і на макрорівні. Так, тенденції економічного розвитку на рівні держави відображаються в показниках, які узагальнюються на основі даних про діяльність окремих учасників економічних відносин. Основним джерелом інформації має бути система бухгалтерського обліку. Базуючись на вартісному вираженні майнового забезпечення, результатів господарського процесу, система бухгалтерського обліку також зазнає впливу процесів зміни рівня цін в економіці. Це проявляється в бухгалтерській оцінці.

Професор С. В. Мочерний зазначає, що інфляція є знеціненням грошей унаслідок перевищення кількості грошових знаків, які перебувають в обігу, суми товарних цін, що виявляється в їх зростанні. Однак не кожне зростання цін слід визнавати інфляцією. Якщо підвищення цін обумовлене обґрунтованим збільшенням обсягу сировини, електроенергії, що призводить до збільшення витрат виробництва, вартості товарів, порушення законів грошового обігу не відбувається [14, с. 268].

Нині надаються різні пояснення причин виникнення інфляції. Однак спільним для всіх трактувань є визнання того, що існування інфляції обумовлене застосуванням грошей, які опосередковують економічні відносини. Зі зростанням обсягів і ускладненням господарських процесів гроші постійно змінюють свою вартість, що є об'єктом численних наукових досліджень. Ураховуючи сучасні умови обігу грошових коштів, основою пояснення різних коливань їх вартості визнається, переважно, вартість товарів та умови соціально-економічного розвитку.

Зростання цін, спричинене надмірною грошовою і кредитною емісією, порушенням законів грошового обігу, є наслідком знецінення грошових коштів. Сьогодні існує низка теорій інфляції, які пояснюють причини її виникнення (табл.).

Коливання вартості товарів (робіт і послуг) призводить до змін грошової маси. Здебільшого, це виражається у зміні купівельної спроможності грошової одиниці, яка використовується для оцінки процесів на макроекономічному рівні. Оскільки кожний суб'єкт підприємництва є учасником відносин на ринку, зміна вартості грошової одиниці призводить до зміни вартості ресурсів окремого підприємства. Це вимагає змін даних бухгалтерського обліку, призначеного фіксувати та інтерпретувати господарські процеси суб'єкта підприємництва.

На сучасному етапі позитивною тенденцією в нашій державі є стабілізація темпів інфляції, що визначаються рівнем споживчих цін. У багатьох країнах під індексом інфляції розуміють індекс споживчих цін

(далі – ІСЦ). ІСЦ характеризує зміну загального рівня цін на товари і послуги, що придбаваються населенням для особистого користування. Для розрахунку ІСЦ використовується перелік товарів і послуг, які популярні серед споживачів (так званий «споживчий на-

бір»). Споживчий набір визначається Держкомстатом України і є єдиним для всіх регіонів України. Головний критерій відбору продукту до споживчого набору – величина витрат на його придбання.

Таблиця

Теорії виникнення інфляції [3]

Теорія інфляції	Зміст теорії
Кейнсіанська теорія	Представники цієї теорії (Дж. М. Кейнс і Б. Хансен) вважають, що збільшення попиту з боку держави та підприємств призводить до збільшення виробництва та зайнятості. Водночас збільшення попиту населення, оскільки він (попит) має невиробничий характер, призводить до інфляції. У зв'язку з цим учені рекомендували стимулювати приватні та державні інвестиції, але обмежувати заробітну плату працюючих. Кейнс розглядав два види інфляції: напівінфляція (повільна або повзуча) і справжня інфляція (галопуюча). У зв'язку з цим у праці «Загальна теорія зайнятості, процента і грошей» (1936 р.) Дж. М. Кейнс рекомендував проводити зниження не номінальної або «грошової» заробітної плати, а здійснювати «гнучку інфляційну грошову політику», яка в кінцевому підсумку призведе до зниження реальної заробітної плати. На базі кейнсіанської теорії інфляції з'явилася «крива Філіпса», на основі якої розроблено рекомендації щодо припинення інфляції
Монетаристська концепція	Представники цього напрямку (М. Фрідмен та ін.) розглядали інфляцію як грошовий феномен, тобто результат надлишкової кількості грошей в обігу. З цією метою вони порівняли індекси грошової маси і фізичного обсягу ВВП. Тут гроші відіграють активну роль, тобто грошова маса «створює» попит. Монетаристи виступили проти некейнсіанських заходів антициклічного регулювання, розглядаючи розвиток промислового циклу як зміну інфляції (підйом) і дефляції (криза). Звідси висновок: інфляція зумовлює піднесення промислового виробництва, тому її слід підтримувати в помірних розмірах
Теорія інфляції, зумовленої надлишковими витратами виробництва	Дж. М. Кейнс, У. Торн і Р. Куен пояснюють зростання цін збільшенням витрат виробництва. Теорія тісно пов'язана з концепцією Кейнса. На думку представників цієї теорії, інфляцію викликають лише витрати, пов'язані із заробітною платою, на чому базується теорія інфляційної спіралі «заробітна плата – ціни», якої дотримується більшість західних економістів, у тому числі П. Самуельсон і Дж. Гелбрейт. Ця теорія є основою антиінфляційних заходів щодо «замороження» заробітної плати, політики обмеження доходів населення. Разом з тим слід відмітити, що сучасний період НТП характеризується підвищенням заробітної плати, тому західні економісти висувають тезу про те, що її збільшення не повинно перевищувати зростання продуктивності праці, інакше відбудеться розкручення «інфляційної спіралі»

Для кожного товару або послуги зі споживчого набору Державної служби статистики України розраховується ваговий коефіцієнт – за питомою вагою витрат на такий товар у загальній сумі витрат споживача на весь споживчий набір. Ваговий коефіцієнт вказує на рівень впливу ціни товару на індекс інфляції. Тому зростання ціни на хліб на 20% суттєвіше впливає на індекс інфляції, ніж зростання ціни на ікру навіть на 80%.

Розрахунок ІСЦ здійснюється в кілька етапів:

- визначається середня ціна на товар у кожному регіоні;
- розраховується індекс цін шляхом ділення середньої ціни поточного місяця на середню ціну попереднього місяця за кожним товаром;
- індекс цін за кожним товаром коригується на ваговий коефіцієнт;
- усі індекси товарів зі споживчого набору складаються й отримуються ІСЦ по регіону;
- загальний індекс інфляції у країні визначається з урахуванням питомої ваги витрат населення кожного регіону в загальній сумі витрат [8, с. 11].

В Україні в період 2006–2008 рр. інфляція становила в середньому 20,7% [2], нині підтримується в межах 10% за рік. Зокрема, за останні три роки відбулося зниження темпів зростання цін на окремі товари і послуги, що є результатом здійснення політики регулювання інфляції (стримана монетарна політика)

для утримування зміни цін на безпечному для економіки рівні. Основний внесок у цьому процесі належить Міжнародному валютному фонду, що визначив у своєму Меморандумі кількісні критерії отримання фінансування. Завдяки цьому 2010 року показник базової інфляції вдалося втримати на однознаковому рівні – 7,9% [15].

В Україні застосовується низка заходів для утримання цінового зростання: адміністративне регулювання цін (установлення мінімальних цін на товари та послуги), хоча це і викривлює внутрішнє ціноутворення [2], перенесення підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги на майбутній період [15]. Факторами стримування інфляції попиту також є нижчий від потенційного рівень економічного зростання, коливання обмінного курсу гривні до долара США у вузьких межах, помірні темпи зростання грошових агрегатів. Позитивно на динаміці інфляції відобразилось акумулювання значної частки доходів населення в банківській системі, падіння темпів зростання банківського кредитування, зростання обсягів облігацій внутрішньої державної позики (далі – ОВДП) у власності комерційних банків, валютні операції, зокрема укріплення національного ефективного обмінного курсу гривні на фоні співвідношення інших валют [15].

Проблема фінансової стабілізації була і залишається доволі актуальною для незалежної України. Аналіз даних свідчить, що в національній економіці зберіга-

ються тенденції до інфляційного зростання, а це негативно впливає на всі сторони життя суспільства: знецінюються результати праці та заощадження як фізичних, так і юридичних осіб, що перешкоджає довготерміновим інвестиціям та економічному зростанню. Природа української інфляції, фактори, що визначають її прискорення або гальмування, є предметом гострих наукових і політичних дискусій [5, с. 12].

Інфляційні процеси в Україні спричинені системними перебудовами в економіці та зумовлені кризовим станом економічних відносин перехідного періоду. Тому суто монетарні методи її стримування, зокрема, підвищення податків, зниження витрат бюджету та обмеження суспільного попиту через скорочення фонду споживання, приносять лише тимчасові результати і вимагають поєднання з іншими важелями [4].

Використання облікової інформації в управлінні обумовлюється, насамперед, вартісним вимірником, тому невідповідність оцінок бухгалтерського обліку призводить до зниження якості його показників. Вивчення характеру змін дозволяє розробити заходи для зниження ризику використання інформації. Це стосується, насамперед, підбору облікових методик, які дозволять максимально точно відобразити майновий стан і результати господарської діяльності. Проблема посилюється також відсутністю єдиних рішень у частині розрахунку індексів споживчих цін.

Зміни цін на товари та послуги зумовлюють невідповідність вартості складових майна, зобов'язань і капіталу, сформованої в бухгалтерському обліку в попередні періоди. Застосування вказаної історичної вартості, за визначенням професора М. Добіі [22], є основою бухгалтерського обліку і передбачає визначення облікової оцінки, виходячи з витрат на момент придбання активу. Однак історична оцінка не відображає впливу на облікову вартість низки факторів середовища функціонування підприємства. Вартість об'єктів, відображена в бухгалтерському обліку, може з часом втрачати свою об'єктивність у результаті дії цих факторів. Історична собівартість активів підприємства в певні періоди значно відхиляється від їхньої справедливої вартості, що вимагає періодичних переоцінок [12, с. 141]. Найбільш суттєвим серед таких факторів є інфляція, за значного рівня якої показники фінансової звітності різних періодів незіставні між собою, відповідно, необхідним є здійснення коригування, що елімінує вплив інфляції. Проблема є особливо гострою для країн Південної Америки. У розвинутих країнах проблема інфляції нині не має принципового значення, проте в минулому, в періоди більш високої інфляції, існували правила обліку інфляційних процесів, які встановлювалися або професійними організаціями, або державою [20, с. 93]. Усі заходи спрямовувалися на пошук шляхів підвищення актуальності облікових даних та їх відповідності вимогам, що висуваються до економічної інформації.

Однією з найважливіших особливостей бухгалтерського обліку, що відрізняє його від інших видів обліку (господарського і статистичного), є обов'язкове застосування грошового вимірника. Вартість об'єкта

визначається його попередньою оцінкою – результатом визначення та аналізу якісних і кількісних характеристик об'єкта.

Облікова інформація є складовою економічної, яка відображає об'єктивні закономірності виробничих відносин [6, с. 35]. При цьому саме показники бухгалтерського обліку є основою для будь-яких господарських рішень. У системі операційного менеджменту управлінське рішення є діями суб'єкта управління (менеджер, який обирає оптимальний варіант управлінського рішення) і об'єкта управління (окремі працівники або персонал, які виконують це рішення) [10, с. 686]. Для будь-якого виду діяльності серйозного підходу та відповідальності вимагають рішення, пов'язані з технологією виробництва, а також рішення економічного характеру.

Щодо управління майном підприємства і джерелами його утворення в умовах інфляції (з різними її темпами та характером розвитку) основним завданням є досягнення рівності між грошовими активами і зобов'язаннями. Якщо грошові зобов'язання (активи) прив'язані до індексу росту цін, то вони не мають значення при розрахунку сукупного (чистого) монетарного збитку (прибутку). Крім того, в умовах гіперінфляції широко використовується вираження грошових активів і зобов'язань у стабільнішій валюті. Це призводить до відображення у звітності курсових різниць, які за своїм значенням протилежні монетарним збиткам і прибуткам. Таким чином забезпечується свого роду компенсація втрат в умовах інфляції [18, с. 56]. Виходячи з цього, слід зазначити, що коли грошовий вимірник втрачає свою стабільність, то дані бухгалтерського обліку втрачають роль джерела інформації для управлінських рішень і своє значення в інформаційному забезпеченні. Таке забезпечення повинно достовірно і правдиво відображати господарську діяльність, адже ступінь використання економічної інформації визначається ступенем її корисності для споживача. Корисним вважається те, що приносить позитивні наслідки [21, с. 333]. Виходячи з цього, застосування інформації суб'єктами управління повинно забезпечити прийняття обґрунтованих рішень щодо розпорядження власністю, власними і залученими джерелами формування майна підприємства. Це повною мірою стосується показників облікових реєстрів, внутрішньої і зовнішньої бухгалтерської звітності, що є основою управління майном. Оцінка, відображена у вказаних документах, підлягає зміні у зв'язку з існуванням макроекономічних процесів, що призводять до зміни рівня вартостей.

Найбільшу увагу інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень в умовах інфляції приділено у працях С. І. Адаменкової, В. В. Ковальова, Г. А. Краюхіна, І. С. Коропецького, О. Мельник, С. Петкова, В. Ф. Палія. Основна увага вчених приділяється визначенню впливу інфляції на показники бухгалтерської звітності й методи перерахунку облікових даних. У поєднанні з фактором часу зміна економічних вартостей призводить до відмінностей оцінки, за якою майно і джерела відображені в балансі на момент придбання, від того рівня цін, який існує в

економіці на звітну дату, що відрізняється від періоду придбання. У результаті такої динаміки облікова інформація, що ґрунтується на даних первинних документів, може бути достовірною, однак вона втрачає свою об'єктивність і не відповідає визначеним законодавчо якісним характеристикам: тобто є недоречною і не може бути зіставною.

З метою дотримання всіх вимог, що висуваються до облікової інформації, доцільно забезпечити єдину систему організації та ведення бухгалтерського обліку. Обов'язковою умовою розробки такої системи на вітчизняних підприємствах є узгодження положень бухгалтерського і податкового законодавства. Основними заходами із задоволення якісних характеристик облікової інформації є:

- 1) визначення потреб користувачів облікової інформації;
- 2) оцінка рівня впливу інфляційних процесів на процес господарювання;
- 3) розробка методичного забезпечення регламентується організацією бухгалтерського обліку, пов'язаного з процедурами врахування інфляційного впливу: ідентифікація об'єктів, що підлягають коригуванню, визначення способів і періодичності перерахунків на рівень інфляції, методик їх здійснення на єдиних загальних засадах, побудова внутрішньої звітності про здійснений перерахунок;
- 4) розробка методик контролю та економічного аналізу впливу інфляції на результати господарювання.

Отже, розвиток господарських відносин на сучасному етапі пов'язаний з їхньою масштабністю і складністю забезпечення. Збільшення чисельності населення планети і необхідність задоволення його зростаючих потреб, наростання суперечностей між інтересами різних учасників економічних відносин призводять до порушення рівноваги на макроекономічному рівні. Вказані процеси обумовлюють вплив на діяльність усіх суб'єктів підприємництва низки чинників, наслідком яких найчастіше стають неточність і необ'єктивність облікової оцінки господарських засобів, величини зобов'язань і складових капіталу. Грошові кошти опосередковують господарський оборот і виступають основним вимірником у бухгалтерському обліку, перетворюючи його на універсальний механізм оцінки бізнесу та управління ним. Однак купівельна спроможність грошових коштів постійно змінюється. Такі тенденції призводять до порушення економічної рівноваги, що відбивається на механізмі функціонування як на державному рівні, так і окремого підприємств. Одночасно інформація у вартісному вираженні втрачає об'єктивність. Розв'язання проблеми інфляції нині

відбувається за рахунок глобалізації цих процесів. Зокрема, на це вказує Н. І. Нікітіна [16, с. 5], аналізуючи особливості сучасного економічного розвитку і визнаючи глобалізацію основною причиною зниження темпу зростання цін (за останні 10–15 років спостерігається зниження загальної світової інфляції з 30 до 4%).

Урахування впливу інфляційних процесів є принциповим в управлінні господарською діяльністю, оскільки існування інфляції знижує об'єктивність економічної інформації, не сприяючи формуванню єдиного економічного простору¹. Згідно з результатами різних статистичних спостережень, інфляційні підвищення цін або їх падіння є сталим явищем в економіках різних країн світу. Основними відмінностями є рівень інфляції та природа походження таких процесів. Однак можна прийти до висновку, що порушення законів грошового обігу, які призводять до інфляції, характеризуються систематичними повтореннями. Таким чином, порушення законів грошового обігу слід визнати закономірними² і властивими будь-якій економічній системі (незалежно від того, вказані зміни цін є явними або прихованими).

Висновки. Прийняття управлінських рішень в умовах інфляційних процесів вимагає оцінки факторів, які призвели до зміни вартостей (зростання або зменшення) грошової одиниці. Це необхідно для розуміння характеру ризиків, що супроводжують господарську діяльність, прогнозування можливих наслідків наявного стану. Перш за все, виникає потреба в моніторингу макроекономічних процесів із подальшим аналізом на рівні суб'єкта підприємництва. Зміни економічної вартості під впливом інфляції безпосередньо впливають на складові майна і зобов'язань, капіталу підприємства, потребує розробки механізм їх об'єктивного відображення з метою врахування при прийнятті управлінських рішень. Останнє може бути забезпечене лише інструментами бухгалтерського обліку. Тобто закономірні зміни оцінок об'єктів бухгалтерського обліку потребують обґрунтування на теоретичному рівні в частині визначення справедливості їх визнання об'єктами бухгалтерського обліку та практичної реалізації у вигляді ряду методик коригування облікових даних і показників звітності. Причому таке врахування повинне бути здійснене системно та відповідно до змісту явищ, що відбуваються.

¹ Дослідження підходів до можливості побудови єдиного інформаційного простору із залученням ресурсів системи бухгалтерського обліку представлено у праці О. В. Рожкової «Фінансовий учет. Теоретические основы, методологический аппарат» [19].

² Відповідно до існуючих трактувань поняття «закономірність» у його основі – суттєвий зв'язок явищ реального світу, що постійно повторюється та визначає етапи, форми процесу становлення, розвитку суспільства, природи й духовної культури. Інфляція є наслідком суттєвих зв'язків між різними макроекономічними показниками, що визначають розвиток будь-якої держави.

Список використаних джерел

1. Аналітики: інфляція в Україні замедляється [Електронний ресурс] // Компаньон. – 21.09.2011. – Режим доступу: <http://www.banki.ua/news/bankpress/?id=119122>.
2. Аналітичний огляд «Результат України у світових рейтингах» 29.04.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=71441>.
3. Афанасьев А. О. Гроші та кредит: конспект лекцій / А. О. Афанасьев, Т. Б. Кузенко, Р. А. Фісичкін. – Х.

- : ХНЕУ, 2006. – 180 с.
4. Білшицький О. І. Методологічний аспект проблеми управління інфляційними процесами в Україні в період становлення ринкової економіки [Електронний ресурс] / О. І. Білшицький. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npchdu/Economy/1999_4/4-8.pdf.
 5. Булавина О. Немонетарна сутність інфляційних процесів в Україні // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – 2001. – Вип. 1. – С. 12–15. – (С. 12).
 6. Євдокимов В. В. Адаптивна модель інтегрованої системи бухгалтерського обліку : монографія / В. В. Євдокимов. – Житомир : ЖДТУ, 2010. – 516 с.
 7. Єрохін С. А. Структурна трансформація національної економіки (теоретико-методологічний аспект) : наукова монографія / С. А. Єрохін. – К. : Видавництво «Світ знань», 2002. – 528 с. – (С. 315–316).
 8. Как рассчитывается индекс инфляции // Баланс. – 2011. – № 27 (1065). – С. 11.
 9. Коваленко О. Інфляція в Україні : особливості та вплив на фінансову систему / О. Коваленко // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – № 19. – С. 308–315.
 10. Ковальов В. В. Введение в финансовый менеджмент / В. В. Ковальов. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 768 с. – (С. 686).
 11. Ловінська Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку : монографія / Л. Г. Ловінська. – К. : ХНЕУ, 2006. – 256 с. – (С. 141).
 12. Милтон Фридман [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.peoples.ru/science/economy/friedman/history.html>.
 13. Мочерний С. В. Основи економічних знань : підручник / С. В. Мочерний. – К. : Видавничий центр «Академія», 2001. – 312 с.
 14. Мочерний С. В. Основи економічних знань : підручник / С. В. Мочерний. – К. : Видавничий центр «Академія», 2003. – 312 с. – (С. 268).
 15. Національний банк України. Макроекономічний огляд IV – 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua/doccatalog/document;jsessionid...?id=72154.
 16. Никитина Н. И. Инфляция и экономический рост – стандартная модель и современная реальность / Н. И. Никитина // Вестник Московского университета. – 2005. – № 2. – С. 3–12. – (С. 5).
 17. Нобелевскую премию по экономике получили американцы за расчеты 30-летней давности [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://fed.sibnovosti.ru/articles/167292-nobelevskuyu-premiyu-ro-ekonomike-poluchili-amerikantsy-za-raschety-30-letney-davnosti>.
 18. Новикова М. В. Финансовая отчетность в условиях гиперинфляции / М. В. Новикова // Бухгалтерский учет. – 2000. – № 6. – С. 54–61. – (С. 55).
 19. Рожнова О. В. Финансовый учет. Теоретические основы, методологический аппарат / О. В. Рожнова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Изд-во «Экзамен», 2003. – 192 с.
 20. Цветкова Н. И. Теория и практика компаративных исследований учетных систем / Н. И. Цветкова // Институциональные аспекты бухгалтерского учета и контроля : материалы Международной научно-практической конференции, посвященной 80-летию кафедры бухгалтерского учета и аудита, 30 июня 2011 г. : в 2 т. – М. : ГОУ ВПО «РЭУ им. Г. В. Плеханова», 2011. – Т. 1 / под ред. В. В. Панкова, В. И. Петровой. – 240 с. – (С. 93).
 21. Яременко В. В. Новий тлумачний словник української мови : в 4 т. / В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – К. : Аконт, 2001. – Т. 2. – 926 с. – (С. 333).
 22. Teoria rachunkowości w zarysie / pod redakcją M. Dobii. – Kraków : Wydawnictwo Akademii ekonomicznej w Krakowie, 2005. – 319 s.

Summary. The impact of inflation on economic processes, the role and direction of accounting in inflation targeting have been revealed.

Keywords: overhead accounting policies, organization.